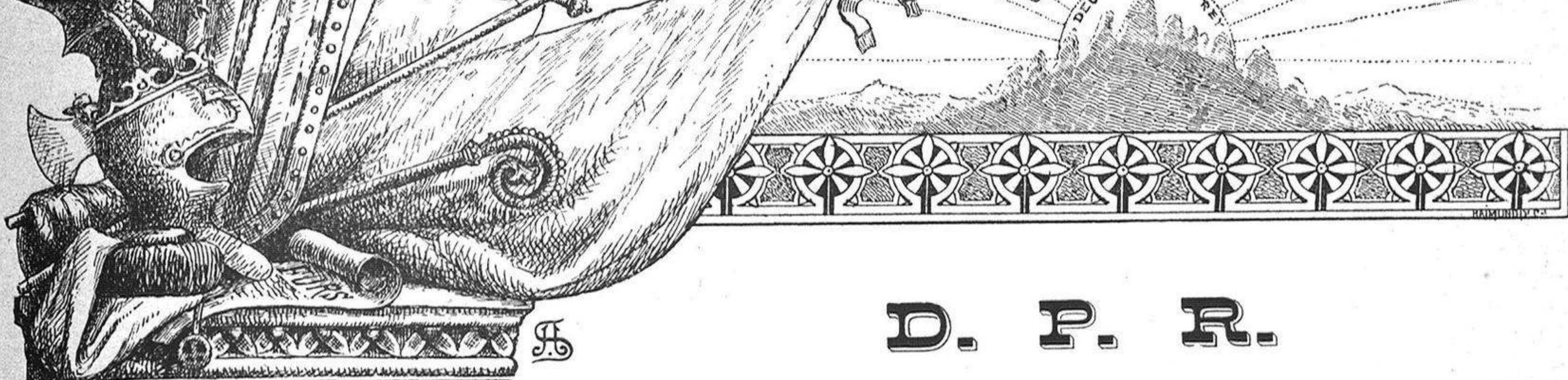
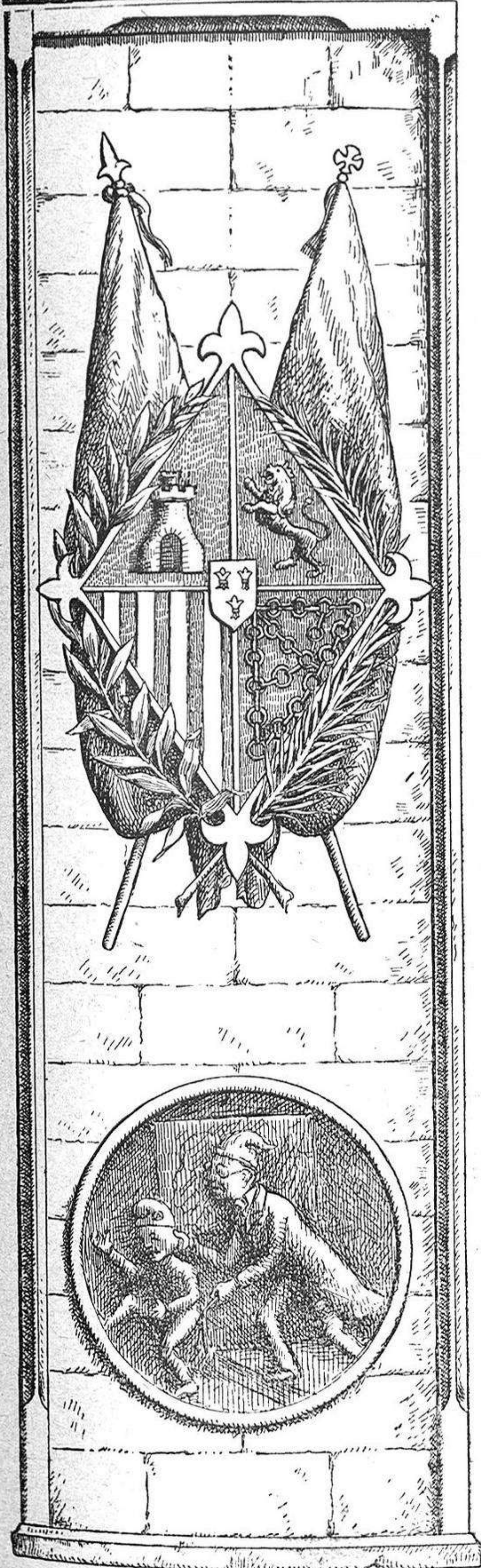

LO MESTRE TITAS

D. P. R.

José de Barbón
1898.

MANIFEST DE DON CARLOS

Venecia, 2 de abril de 98.

Estimat Mella: En los confins d' aquesta terra Navarra que acaba d' elegirte com a un dels seus dignes representants, vaig tenir lo dolor de despedirme d' Espanya, y vaig anunciar que tornaria. S' acosta tal volta l' hora de cumplir la sagrada promesa, y per aixó á tú 'm dirigeixo, com apoderat qu' ets de ma inolvidable Estella, la capital guerrera de la guerrera Navarra.

Los governs de Madrit poden fer inevitable y fins imminent una llamada á la lluyta armada si continúan deixant arrastrar pe 'l llot la bandera Espanyola.

Vintidós anys de patriótic reculliment han demostrat que no soch, ni un ambiciós, ni un conspirador. La major y millor part de ma vida d' home ha sigut empleada en la més improba y difícil tarea: la de contenir los meus ímpetus naturals y 'ls dels meus entussiasmas carlistas, quals impaciencias era jo 'l primer en compendre, en compartir y en admirar, y que no obstant retre- nava, per mes que se 'm partís l' ánima al ferho. Avuy l' honra nacional parla més alt que tot, y 'l mateix deber patriótic que avans m' obligava á dir: "¡Espereu encara!" pot ordenarme imperiosament á dir als carlistas: "¡Avant!" Y no sols als carlistas, si no als espanyols tots y especialment á las dugas forsas nacionals que encara 's defensen briósament contra 'ls enviliments femenins de la regencia: 'l poble y l' exércit.

Si á Madrit recullen lo quant que desde Washington han llensat al rostre d' Espanya, jo seguiré donant 'l mateix exemple d' abnegació que fins ara. Desesperat de no poder participar en lo combat mes que ab los meus vots y l' influencia del meu nom, aplaudiré ab tota l' ánima als que tingan la ditxa d' anar al foch, y consideraré que los carlistas serveixen á ma Causa, allistantse per la guerra ab los Estats Units, sigui 'l que sigui 'l capdill que á ella 'ls condueasca. Pero si, com tot induheix á temer, segueix prevaleixent la política d' humillacions, arrancarem las riendas del poder als que no son dignes d' empunyarlas, y ocuparem lo seu puesto.

En exércits que no son l' heróich exércit espanyol, quan en una batalla compromesa hi ha regiments desmoralisats ó cobarts, se colocan á retaguardia canóns carregats de metralla, que obligan á batrers á la desesperada als que temen més la mort que 'l deshonor. Apelo á aquest recurs suprem per imposar lo patriotisme als degenerats partits y concellers de la regencia.

Si sols pe 'l temor pot obligarse 'ls al combat, no 'ls permetem l' humiliant salvació de la fugida, ya que 'h sas mans tremola, per desgracia, la bandera groga y vermella.

Que adelantin ab ella contra 'ls Estats Units, ó que sápigam que si reculan me trovarán á mí, guardiá del honor espanyol, disposat á arrancarlos per la forsa aquesta ensenya gloriosa y á derrocar las instituciones usurpadoras que 'ns portan á la ignominia.

No 's tracta solament de conservar á Cuba, sino de conservar l' honor patri y la dignitat de las armas espanyolas. Poch importava als defensors de Numancia y de Sagunto, de Saragossa y Girona las sevas casas, ni las sevas hisendas ni las sevas vidas, los importava 'l seu honor, que 'l mateix se salva vencent que morint.

Si 's dona aquest cas, digas á Estella, digas á Navarra, y que ho senti Espanya entera, que estich resolt á un suprem esfors, y que l' intentaré sol ó acompanyat, ab poch ó ab molts, ab plétora de recursos ó encara que en absolut carexi d' ells, apoyat del exércit, si aquest, com espero, respón á ma veu de soldat, ó únicament rodejat del poble heróich, que 'n ma primera joventut me va donar, voluntariament, cent mil fills valerosos, pera permetrem posar una muralla com alashoras la vaig posar á la marxa de la revolució, evitant que 's realisessin avans las terribles conseqüencias que ara tots toquem.

No tracto de comprar coronels, ó de sobornar generals. Ni 'ls faig, ni 'm faig semblant injuria. Jo soch lo campeó d' interessos morals y d' ideas elevadas, y com que no vull la corrupció en los

fins, la rebutjo en los medis. No ofereixo una fortuna á ningú: ofereixo la gloria; y 'l que 'm segueixi ho ha de fer solament per l' honra y per la Patria.

Per no assumir devant de l' historia la responsabilitat de la pèrdua de Cuba, he esperat y esperaré fins al últim extrém. Quan la veigi perduda irremissiblement, Espanya y jo cumplirem ab nostre deber.

Protesto devant d' Europa, protesto devant de la posteritat, protesto devant de las sagradas cendras dels milions de mártirs morts á la sombra de la bandera espanyola desde la Reconquista fins avuy, que no m' impulsa cap móvil interessat ni personal, y que sols busco, ó salvar á Espanya, ó morir avans que presenciar l' enviliment del poble que tan ardenment amo.

Represento, á mes del dret, una inmensa forsa nacional, la tradició espanyola, en tot lo que té de caballeresch, d' esforsat, de idealista, de noble, de temerari, si 's vol. Creuria cometre un crim de lés patriotisme si no llansés en sa hora aquesta forsa á la redenció d' Espanya.

No reneguem de las ensenyansas de nostres pares, porque demá no 'ns maleixen los fills á qui lleguem una patria sens honra.

Disposat estich á cumplir ab mon deber fins á la mort; que 'ls espanyols dignes de serho compleixen ab lo seu.

Y Deu, en quals mans me poso, 'ns guardi á tots.

Ton afectíssim,

CARLOS.

¡VISCA 'L REY!

En los actuals y gravíssims moments, el carlista que no vulga ser traydor á la Bandera Tradicionalista ha de ser subordinat sens distingos y estar preparat pera obehir cegament l' ordre de son August Jefe.

JOAQUÍM LLORENS,
Diputat á Corts per Olot.

¡ESPERANSA!

EMPRE es hermosa la esperanza, si está posada en un gran ideal, y s' alimenta ab lo foch sagrat del entussiasme pur, desinteressat y noble. ¡Sempre es hermosa!

Pero si aquesta esperanza está personificada y encarnada en una persona jove, qu' es troba en la plenitud robusta de una vida exuberant, y en la edat seductora en que tot se veu de color de rosa, en que sembla esbrossat y sens espinas lo camí de la vida, alfombrat ab fullas d' olorosas flors que perfuman l' espay y embalsamen l' aire que 's respira, pur y transparent, y la vía de la vida 's fa sota un cel blau salpicat del or del sol de la ditxa, que satura ab pols brillant las moléculas del infinit.... ¡ah! llavors aquella esperanza creix y s' ajeganta ab hermosura y esplendor y grandesa soberana.

Llavors tot somriu y tot alegre, porque aquella esperanza es seductora, potent, brillant, robusta, com la joventut que la personifica y representa y encarna y vivifica.

Perque la joventut es lo símbol de la vida, la primavera de l' existencia, lo niu ahont surten las iniciativas, germen de las grans empresas; y las grans energías, germen de las grans victorias.

Quant l' esperanza la representa una persona vella, decrepita, cayguda de l' arbre de la vida, com fulla que del tronch despresa, roda la pobre, per lo vent arrastrada cap á la fossana hont s'ha de pudrir.... ¡qué trista es!

Freda com lo marbre; seca com l' imatge de la mort; lo front plé d' arrugas, sepulcres d' ilusions passadas; lo cos encorvat com si ja s' aja-

gués cap á la tomba, sens vida, sens calor ¡pobre esperansa!... ¡ja es morta!

Mes l' esperanza carlista, personificada per l' "Hereu de la Casa Payral" ¡quina esperansa mes gran!

Jove, cavaller, elegant, noble, ple son cor de fe, son rostre de vida, son cos de gallardía; en son front se veu lluhentejar l' idea que son cervell elabora, sos ulls espill de sa ánima, espur- nejan lo foch que purifica y no crema, y tota sa figura majestuosa diu que Deu, pródich en tot, ha posat en sa testa la grandiositat del pensamiento, en son pit la grandiositat de la fe, en son cor la grandiositat del amor, en sa elegancia la grandiositat de la rassa; y en son armónich y marcial continent la gradiositat incomparable de la historia d' un poble de gegants.

Don Jaume, després del legendari Héroe de Lacar y Somorrostro, es la genuina representació, es la halagadora esperansa de aquet partit fort y generós, engendrat per lo sacrifici de tres generacions de mártirs y de héroes, que moren adorant las tres religions mes sublimes; la religió de Cristo, la religió del honor, y la religió de la lealtat, trinitat hermosa, representada en lo polítich per altra trinitat gloriosíssima, Don Carlos, Don Jaume y Don Alfons, branca robusta del arbre de la tradició, y pedras preciosas engastanas á la corona de la maternitat, que rodeja 'l front d' aquella Santa claustrada que pensa tant ab Deu, que sempre resa; y pensa tant ab Espanya, que sempre que resa.... ¡plora!

ROGER DE LLURIA.

18 de abril 98.

¿QUI ENS SALVARÁ?

ER totas parts s' estent el desalient y en totas las classes sociales se sent un malestar horrosos, efecte de las doctrinas y costums que imperan avuy per desgracia en el seno de la sociedad.

El liberalisme modern, secta la mes perversa y perniciososa per ser el compendi de totas las locuras humanas y de totas las aberracions filosóficas, té dominada de tal modo la inteligencia del home y pervertit lo seu cor, que no hi ha mes que observar los seus estragos per coneixel y aborriro. Axi com pels fruits se coneix l' arbre, axi també pels desastres del liberalisme se coneix al huracá infernal que en sas impetuosas y diabólicas corrents ho ha devastat y destruit tot, advertint que al parlar del liberalisme, debem tenir present, no sols al francament escéptich, si que també al maoso y solapat cent mil vegadas pitjor que l' altre. El liberalisme y 'ls seus secuasses ab sas teorías racionalistas han expulsat á Deu de la sociedad y barrant al que es font de vida y llum y de veritat, han anat secant en el cor del home tots sos mes elevats y nobles sentiments; y com que convertit l' home en bestia no té mes remey que pensar en la satisfacció dels instints y apetits de la materia, de aquí que per consecuencia natural y lógica sols se pensi avuy en lo que pugui proporcionar diners, y ab aquets el plaher y 'l benestar. S' han secat ja las fonts d' ahont rajavan las puríssimas y saludables aigües que al rrelliscar de la montanya cap als valls feyen creixer aquells hermosos lliris de dignitat y de puresa: s' han destruit els ciments sólits de la fé cristiana baix la qual s' esmortuhían las ambicions rastreras y s' humillavan l' orgull y la soberbia mes desenfrenats y per aixó avuy tot causa espant y terror.

Per totas parts la blasfemia mes horrorosa ofega ab sas estridents riattlas els cants dels aucells, lo murmul dels torrents y las deliciosas brisas que alaban á son Deu y Senyor; por totas parts sols veureu el desenfreno de las passions, l' egoisme, l' ambició é indiferentisme.... es dir, la materia ofegant al esperit en sos mes nobles efectes y desitjos.

No es d' estranyar, donchs, que 'l Suprem Criador, justament indignat per nostras locuras y desacerts ens haigi abandonat á nostra misera sort y ens vejem envoltos en una serie de calamitats y conflictes terribles pel seu carácter y trascendencia.

El Cel está de veras indignat y la expiació es necesaria, forrosa y ¡ojalá sapiguem aprofitarnos'en.... puig del contrari ningú potp reveure las consecuencias.

El càstich major que Deu pot enviar á un poble com á reparació dels seus desacerts é iniquitats, es la guerra, y aquesta es inevitable ab los Estats Units per mes que s' empenyin en contra las potencias y el maquiavelisme diplomàtic de nostres governs, si aquets no transigeixen ab la ignominia y ab la deshonra....

¿Què, donchs, ens salvarà?
Llenseu una mirada á vostre entorn, y per totas parts no 's veu mes que vacilacions y dupte y ¿sabeu per qué? donchs precisament perque falta fe y direcció en los que podrian ser els capdills de la noble crusada que s' inicia y per lo tan, no hi ha entusiasme en los que han de ser dirigits.

Mes si sense miras mesquinas busquem de veras la regeneració de nostra abatuda patria, no tardarem en trobar, encare que lluny d' aquí, el Capdill que necessitem y que s' imposa, vulgas no vulgas....

¡Avuy ja no hi ha bon espanyol que d' Ell no parli! Tothom reconeix avuy, que Deu te marcada en lo relotje del temps, l' hora tremenda de la expiació.... ¡y ay dels terchs y dels corromputs!....

Preparem nos tots los que teim la dicha de aixaplugarnos sota la santa bandera en la que están grabadas ab lletres de sang y foch los tres hermosos lemas que sintetizan tots los sentiments cristians y son garantia de la regeneració religiosa, social y política d' Espanya y no olvidem que nostre Capdill está disposat á cumplir aquella famosa promesa....

Això se 'n va.
Els moments s' acostan y 'ns ho patentisan els mateixos periòdichs lliberals y la gravetat de las circumstancias; per lo tan, no espantarse, puig 'l que disposa de nostra sort ha dit ja á qué debem atenirnos. Esperem, donchs, los aconteixements. Vigilem y.... preguem. No duptem un sol moment: Ell ens salvará.

Castell de Medià (Girona) 20 abril 1898.

EL MARQUÉS DE LA TORRE.

LO CAPDILL DELS JOVES ESPANYOLS

URANT aquets días que nostra patria está atravesant la época mes crítica de la seva historia, puig jamay havia consentit de cap país del mon lo mes petit insult á sa bandera y menos accedir á pretensions injustas que constitueixin una vergonya sens que 's protesti ab fermesa per medi de las

armas, ens ensenya la actitud més que passiva, indiferent fins avuy, de la nació que ha consentit sens protesta de cap mena en pagar los desacerts dels senyors feudals de la restauració, donant la sang dels seus fills y las economias del seu treball perque tot barrejat anés á parar al mar sens fondo de la manigua; pareix que no pot haverhi salvació pera la corrompuda generació que avuy hauria d' estar en el fort de las sevas energias.

Mes, també ens ensenyan els presents días que la nova generació que avuy surgeix á la vida social, plena de vida y entusiasme té y sent corre per las venas sang ardent, nova sava que no pot avenirse ni vol consentir ser degradada, ni tampoch que lo penó de la terra en que veijeren la llum primera sigui escarnit é insultat. Ella deixa sentir sa protesta contra las cobardias dels governants que no senten altre amor que 'l del presupost. Y eixas protestas naixen en las Universitats y en las escuelas y de aquells en qui estarán confiats, en no llunyans días, los destins de nostra Patria estimada, lo qual ens fa creure que á la nova generació, si no 's deixa enervar per l' atmósfera corrompuda que avuy se respira, será concedida la gloria de la total regeneració de la Patria.

No ha de faltarlos Capdill als joves de nostra terra. Lo primer soldat de la Patria després del Rey, sensat corre per sas venas, com son august Pare, la sang dels que en altres centurias enlayraren á Espanya al Tabor de la gloria. Guerrer com nostres antics monarcas, sent esbatejar en son cor las nobles aspiracions de la joventut espanyola, admiradora de las hassanyas de Jaume el Conquistador, qual nom porta lo primer soldat del Rey, lo primer lleal de son Pare y el futur Capdill de la joventut que té sang espanyola....

JOSEPH FONT Y FARGAS.

PENSAMENT

En la guerra de la Independencia, las donas heroicas de Saragoza y de Girona, lluytaren hasta la mort per l' adveniment al Trono del llavors Príncep d' Asturias, Fernando VII.

Las donas d' avuy, principalment las que portem en las venas sang militar, dispostas estem á donar las vidas pera la prompte vinguda á Espanya del August Pare del actual Príncep de A.... Don Jaume de Borbón.

ELISSA SALAZAR.

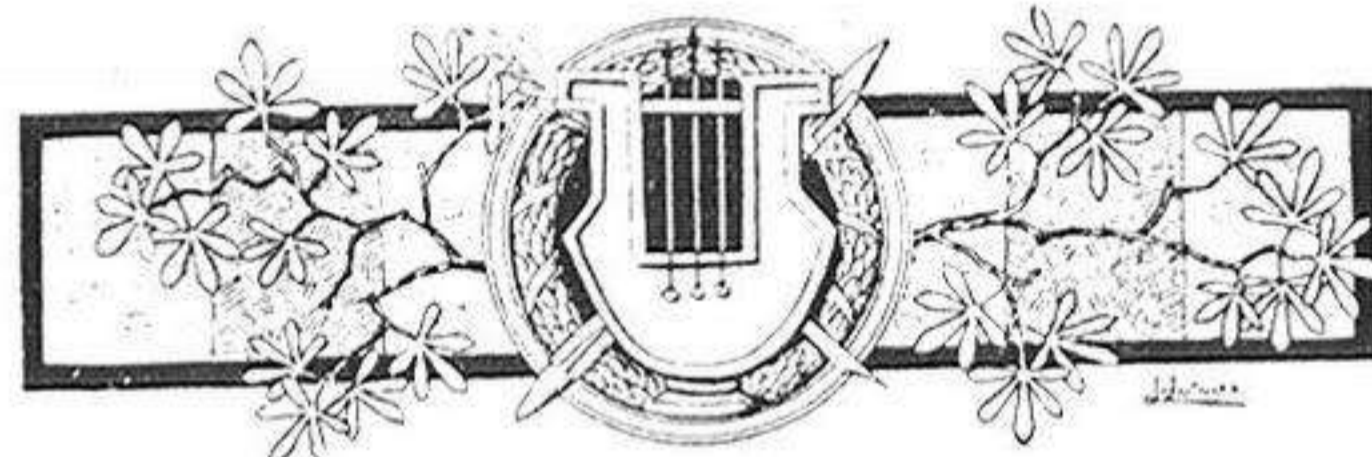
DON JAUME DE BORBÓN

Avuy que un constitucionalisme raquílich té com entre cadenas als fills de sanch real; avuy que 'l masonisme triomfant ha imposat sa voluntat perversa en casi totas las casas illustres; avuy que l' afán y l' afició de governar ha fet prevaricar á tant de nobles; avuy que per una miserable llista civil han renegat de las tradicions gloriosas de sa casa tantíssims homes illustres; avuy que una branca de la casa de Borbón ha transijit ab la Revolució cosmopolita qual corona d' or acabarà sentli d' espinas, es verdaderament hermosa y atractiva la simpática figura de Don Jaume.

Avants de regnar s' ha d' obehir. Donchs éll ha estat, no sé pas cuants anys, á un collegi de Jesuítas. ¿Instrucció? Aquí están sos conexements extensíssims: ¿Ciencia militar? La imperial Academia d' Austria vos dirá las notas que obtengué. ¿Experiencia? Te 27 anys y ja ha corregut pam á pam l' Europa, l' Asia y l' Africa. ¿Virtut? Es el fill del "Angel de la Caritat." ¿Abnegació? A Russia s' está, fent vida de cuartel. ¿Patriotisme? Exposá sa vida, viatjant d' incògnit per tota Espanya. ¿Relacions? L' Csar de Russia, l' Emperador d' Austria, el President de la República vehina, cent prínceps el tractan y l' admiran. ¿Consecuencia? Desterrat está, per no transijir ab la Revolució....

¡Quina diferencia entre aquet Príncep y.... aquell! Los estudiants carlistas de Catalunya el saludem entusiasmatos com á Príncep d' Asturias y esperansa de la Patria.

VALCARLOS.

¡VISCA ESPANYA!

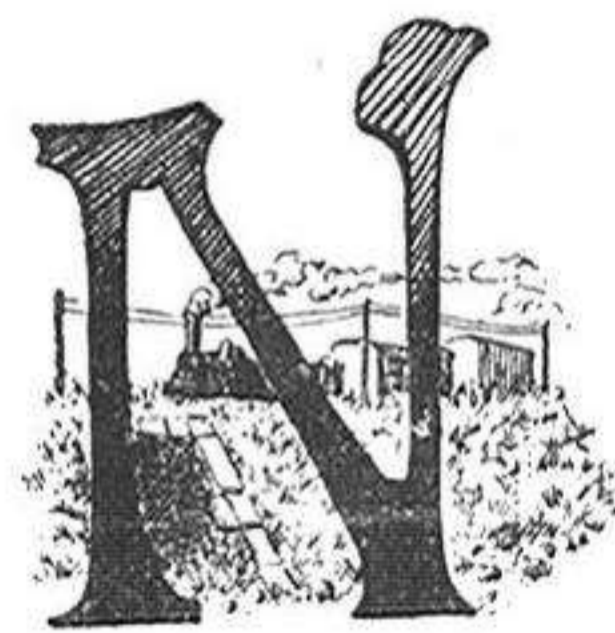
Mal que desplegui la policia febroza sanya com acostuma ferho avuy día, lo nostre lema, per sempre sia ¡Visca l' Espanya!
Si un cónsul burro, de baixa estofa, desde 'l balcó, del poble nostre fa burla y mofa, guardis del día que sa pellofa tasti 'l bastó.
Si continúa sas cochinas jay pobre d' ell!
Sas indecentas fanfarronadas pagarán un día totas plegadas junt ab la pell.
¿Creurá 'l tal cónsul que som tan mansos? Va molt errat.
Aquí no 's gastan gaires romansos, y 'ls homens sebas com ell y gansos prompte han cobrat.

Ha dat Espanya, de sa cordura mostra patent, sufrint la proba terrible y dura, d' ohir un poble sense cultura foll é indecent.
Lo poble yankee, que ab rabia boija devant del mon, surs la bandera groguenca y roija escup l' ultratje que 'ns acongoija y ompla d' afront.
Mes la suferta nació espanyola, de grau en grau, sent en sas venas sang que l' arbola y un crit orega del cor, que udola com lleó brau.
¡Prou diplomacia! ¡prou de misatjes!
¡fóra ingerencias!
¿Poden borrarse nostres ultratjes?

¿Qué han de donarnos los arbitrajes de las potencias?
Sola, l' Espanya, té de venjarse y ha de lluytar:
déu morí honrada, ans de humillarse;
vol la victoria, ó ha d' ensorrarse dintre del mar.
Ja ho sabeu, doncas, sense misteris neo-yorkins;
sapigau nostre flach ministeri.
¡Vençi l' Iberia al altre emisferi!
¡Guerra als garrins!
¡Fóra de casa qui 'ns humilia!
fóra en Woodford!
Mal que s' ensorri la dinastia....
¡vinga la guerra que Espanya ansía!
¡Guerra de mort!
Nostres dominis, nostra bandera, vinga á salvarlos
lo Capdill noble que ab ansia espera per salvar l' honra y á Espanya entera....
¡Visca D. Carlos!

FLÓSTICH.

O LA GUERRA Ó DON CARLOS

os ha contat un amich nostre, recient arribat de Madrid, que en un dels prop passats días en que 's considerava inevitable y próxima l' hora de batreus á canonadas ab los Estats Units, conferenciavan interessanment donya Cristina y en Moret. L' una y altre, emo-

cionats devant d' un conflicte del que depent, además dels interessos particulars dels conferencians, l' honra y la integritat d' Espanya, no trobavan manera de resoldreho, quan se presentá, avisat ó no, en Sagasta.

No seré jo qui esbrini els graus de patriotisme dels que m' ocupo en aquest moment; pero, deya mon amich que donya Cristina y en Moret s' esforsavan inútilment en trobar maneres de evitar la guerra, quan en Sagasta digué, poch mes ó menos:

—Desenganyis, Senyora. O de cara á la guerra, ó d' espatllas á la guerra.

O á Washington ó á.... O la guerra ab los yanks, ó Don Carlos.

Será tan amarga com vulgui, Senyora, pero la veritat es aquesta y no altre.

Per aquesta vegada, en Sagasta ha dit una veritat com un temple, pero 'm temo que la guerra ni la declararàn d' una manera concreta els yanks, ni la declararà nostre Govern. Si algú ha de declararla, serán nostres braus marins, que ja reventan de ganas.

No ho farán els yanks, perque aquets fan com els toros dolents, que surten del toril enfutismats, miran el bulto del picador, se lliensan á ell.... y 's paran á quatre palms de la pica. Gratan ab las potas la sorra, pero solsament ab aparent fieresa; bramulan llarga y estrepitosament y.... giran cúa. Tot lo més, *enfilan* algún torero á traició, fent befa de la noblesa de sa rassa....

¡Tampoch han de declararla las Corts espanyolas!

Será precís, en tot cas, que 'ls Estats Units portin sas brutals bravatas fins al paroxisme pera que 'l Govern que sufrim desprecíhi els consells de las potencias ó que, ja que califican de injusta, indigne y arbitraria la Nota de Inglaterra sobre 'l reparto de Cuba, se dessideixin á evitar que Europa els arrenqui la presa pera que estalli la guerra ab Espanya.

Si es aixís, pot haberhi guerra.

Els romeristas, els republicans y 'ls carlistas, que constitueixen las minorias en las Corts, son els que volen la guerra pero, per medis legals no han de lograr arrollar la majoria, contraria totalment á las canonadas.

Ni en Silvela, ni en Pidal, ni en Moret, ni, segons mon amich, donya Cristina, volen la guerra.

Que passi 'l temps, que rodi la bola y de conseció en conseció, ara qu' hem anat ja á pidolar á la manigua una gracia de pau per amor de Deu, de transigencia en transigencia, de baixesa en baixesa, arri-varem desde la beligerancia al pacte; y del pacte á la capitulació vergonyosa no hi ha més que un pas....

El de las *baquetas*.

JOAN M.ª ROMA.

JA S' ACOSTA

o voldria, avuy mes que may, que la ploma 'm corregués brillant y valenta ja que aquest senmanari 's veu avuy tan altamente honrat per l' il·lustre Príncep de la reialesa proscripta.

¡Benehit sia Don Jaume, que desde tan lluny se recorda dels joves de Barcelona!

Las circunstancias críticas per las que atravessa Espanya ens impossibilitan per exposar nostres idees ab tota la claretat que voldriam.

Mes, si Deu vol, prompte veurem com cambian las cosas.

Lo crit de ¡visca Don Carlos!... y alguna cosa més será 'l preludi del cant funeral entonat sobre 'l cos del parlamentarisme y 'l inri colocat sobre una institució que 's desmorona....

Y en mitj d' aquest cuadro tétrich.... y expiatori, se sentirá una veu dolça, y clara y vibrant.... la veu del soldat espanyol que, entre 'ls repiqueteix de la guitarra.... dirá....

Tengo honor, sangre.... y vergüenza
y con Carlos me voy yo....
pues Espanya se moría,
porque un puerco la mordió.

JOAQUÍM FONT FARGAS.

¡VISCA LA PATRIA!

¿S' han cansat ja tos fills joh patria aymada!
de veure per canallas ultrajada,
qu' aixís claman ab crit eixit del cor?

¿Aqueix crit que 'ls espays avuy omplena,
será 'l rompre potser de la cadena
ab que t' oprím el lliberal traydor?

¿Quíns fills borts varen creuret ja sens vida,
permetent que tú fosses envilida
per rassa miserable y de fellons?

¡Insensats lliberals! que no contaban
ab los fills que com mare t' estimaban,
defensors de tas santas tradicions.

No temis; no temis, no, patria aymada,
mentres aixís s' exclamí ta fillada;
no temis més baixesa y deshonor;
que al crit de ¡Visca Espanya! hem d' arrencarte
si es precis, del que deixi menyspreuharte....
nosaltres; els que t' estimém de cor.

JOAN GISPERT.

RELIGIOSA

Sant Jordi, mártir

Natural de Capadocia, era Jordi fill de pares nobles y educat en las doctrinas de la religió cristiana. Valent per naturalesa, demostrá grans disposicions pera las armas, arribant á ser mestre de camp en l'exercit del emperador Dioclessiá que 'l tenia pe'l soldat mes valerós.

Dioclessiá proposá als seus ministres sa voluntat de perseguir als cristians, mes Sant Jordi s' hi oposá ab fermesa. A tots los medis va apelar Dioclessiá per fer claudicar á Jordi, fins al suplici, mes res pogué torcer sa ferma resolució, determinant l' Emperador ferlo degollar, lo que 's cumplí en la diada del 23 de abril.

Degut al valor indómit de San Jordi en los camps de batalla, los reys católics de tots els Estats, allá en los temps de mes creencias y menos amor á las pessetas, l' invocavan en las batallas, datant de llavors aquell "Sant Jordi, firám, firám", baix qual crit bélich s' aixamplaren las fronteres de Catalunya, conquistant Valencia y Mallorca.

POLÍTICA

Avuy compleixen xixanta y un anys que 'ls defensors de la Causa lligítima, comandats per l' il·lustre general Tristany entraren per assalt á la fortificada Solsona, de la que 'spossessioná al crit de: ¡Visca Carlos V!

Si en aquella lluyta no hi hagués ficat el nas la pérvida traició, altre seria la situació de nostra aymada patria, venguda avuy pe'ls gitanos de dins y escarnida pe'ls de fora.

¿HI HAURÁ GUERRA?

Aquesta es la pregunta que tothom fa y que per contestar á la cual se fan molts cavilacions. ¿Voleu saber s'hi haurá guerra? Donchs teniu en compte que 'ls interessos de la Nació están diametralment oposats als del govern, aixó es: que lo que convé á l' un no convé á l' altre. Per lo tant, ¿es favorable á Espanya la guerra ab los Estats Units? ¿Sí? donchs no interessa al govern. Y com lo govern está acostumat á sacrificarho tot en profit de son medro personal, no cal ferse ilusions de que accepti la guerra y sacrificui l'interés particular á n'el de la Nació, puig encare que en últim extrem per temor de perdre la menjadora ho fassia, ja no hi será á temps; quan els EE. UU. estiguin ben preparats y nosaltres, per culpa del govent, dormim á la palla; per portarnos solsament á una nova ignominia y rentarsen després, com altre Pilat las mans, dient al poble: "Vosaltres ens portareu á la guerra, per lo tant, vostra es la culpa si hem sufert un fracás."—X.

DESDE L' ENSANXE

ENVOLGUT Sr. MESTRE:

Retirat fins ara en un recó solitari de mon despatx, que vosté no endevinaría si es d'abogat, notari ó banquer, sens altres companys que 'ls papers y llibres, y com soch tan aficionat á llegir papers, portat avuy per lo desitj de veure un voluminós

llibre centenari quals fulles de pergami y cubertes de pols deyan lo seu temps, he trobat una acta en paper sellat de 3 pessetas, que sens dupte 's degué esgarriar del dietari d' algún cuartel d' aquesta capital: Diu aixís:

"Cuartel místich de Barcelona.—Avuy 18 Kal. Decemb. del any 97, á las 11 del matí, governant de passo la Nació espanyola uns extrangers d' Austria, lo Coronel místich, Quefe del cuartel, traydor d' un Rey y adulador d' un altre, ha passat revista al batalló escolar que feya exercicis d' esperit en la sala de armes. La tropa estava entusiasmada y formábanla joves de totas parts, desde l' Ecuador al Ensanxe y desde las bohardillas fins als soterranis de la gavia. Després de haverlos inspeccionat lo vestuari y en primer lloch l' ánimo y afecte de que daban mostrars envers son ver y lligítim Rey que venia del extranger ahont passá llarga temporada y al que lo dit quefe de amagatotis y essent soldat ras havia girat cúa sobornat per la bossa y lluentó dels galons que li donaren á Madrit pera ésser traydor, ha dirigit als valents guerrillers una arengada (¡ay! arenga; creya que encare estavam en Senmana Santa) en la parla dels Gutiérrez y Fernández municipales barrejada ab llamps y cocas ensucradas. Los ha recordat que lo Capitá general místich de la provincia (B) havia prohibit lo assistir á certas reunions políticas no republicanas ni lliberals, pero si molt católicas, als Centres de la Plassa Real y Granvía, y en fi, per apoteosis ha dat pallissa de paraula á un prófugo molt aixerrit que tingué l' atreviment de portar la representació de nostre cuartel en una festa que 's feu en un de dits Centres. Al acabar lo senyor Coronel místich lo seu discurs (planxa), en comptes d' aplausos d' aprobació hi han hagut rialles de despreci.—L' Oficial de Guardia."

Aquesta es copia literal de l' acta. Un altre día prepararé una manxiula y posaré en remull á dit Quefe. He sigut massa llarch; dispensi senyor MESTRE y disposi pera un altre día, sino fa campana, de

LO FUET ESCOLAR.

A NOSTRES CORRELIGIONARIS

Lo MESTRE TITAS publicarà el día 7 de Maig próxim un magnífich é interessant número que cridarà poderosament la atenció.

Tan la part literaria com la artística anirá á carrech de la valenta y entusiasmada Joventut Escolar Tradicionalista de Barcelona y en la actualitat s' está treballant ja en la lámina alegórica central que sorpendrá agradablement á nostres lectors.

La Junta Escolar que tan dignament presideix l' il·lustrat jove Don Fernando de Abalo, es la encarregada d' admetrer els treballs pera l' indicat número. En la próxima senmana en donarém una cabal idea.

CURS DE RETÓRICA Y POÉTICA

Discurs inaugural

YMATS deixebles: ¿Qui de vosaltres duptará de que l' home es el ser mes perfet de la Creació? Te inteligéncia, te voluntat, te sensibilitat, te.... barra, que es lo que mes el destingeix avuy de las bestias. Deu li concedí el dó especial de comunicarse ab los seus semblants por medi de la paraula ó de signos, pera manifestar aixís los seus sentiments nobles y las resolucions fillas

de la seva omnimoda voluntat.

L' home parla, pensa, reflexiona, medita; quan guiat per una idea gran y lloable, compon una obra científica, pinta un cuadro sublim, edifica un suntuós temple, escriu un poema grandíus que vessa á doll las bellesas, arranca un llenguatge melodiós de las cordas d' una lira, esculpeix en un marbre la historia entera d' una época, atravessa la immensitat dels mars, crusa 'ls aires, guanya los cims mes elevats hont sols l' áliga s' atreueix.... ¿Qui pot negar, deixebles meus, que l' home es rey del mon enter? ¡L' home! ¡L' home!

L' home no tindria res que desitjar si 'l dimoni no li hagués inoculat.... la poca vergonya.

Observeho, noys; per tot hont s' hi fica 'l dimoni, pasterada segura.

Pero, l' home que á mi m' agrada mes, es l' home que pera expressar los seus sentiments y 'ls seus conceptes se val de la expressió, qu' es el mes perfet de tots els medis. Aquest es el literato.

(Se senten xiu xius en els banchs).

Pero.... els literatos (se senten xiu xius mes forts) els literatos.... necessitan de molta quietut pera concebir aquestas obras literarias que adornan las bibliotecas y que constituexen un monument grandíus del saber humá que robusteix la fe en la existencia d' un Ser Suprem y Sapientísim.

(Se senten insistents murmulles y en Titella, el mes grandassot de la classe, s' apreta molt, sota 'l gech, un drapot de color de sang y de fel sobreixit).

Quan un literato compón una obra y aquesta te per objecte ensenyar la veritat, té l' obra, llavors, el nom de didáctica; quan tendeix á expressar lo bell pren el nom de poética y si el fi es moralisar s' anomena religiosa ó moral.

No us penseu que una obra literaria, científica ó moral sigui una especie de obra autonómica com la de 'n Moret, aquest tifa que avuy fa de director de la copla ministerial, no; obra literaria es aquella en que la bellesa hi entra com á factor principalísim y parla á la imaginació y al cor; obra científica es la que s' dirigeix d' un modo marcat á la inteligéncia; obra moral es aquella que 's dirigeix directament á la voluntat, y l' obra desastrosa, xiulable y.... reventable de 'n Moret ni parla al cor, sino al ventrell, ni 's dirigeix á la inteligéncia, sino á la butxaca; ni á voluntat, sino á la.... si us plau per forsa.

De tres parts podem dir que 's compón la literatura y son: filosófica ó estética, preceptiva ó teórica é histórico-crítica.

De totas parlará 'l MESTRE en las lliçons de Retórica y Poética; jo sols vos diré que per medi de la literatura els governants ens estafan com á chinós, ens tractan com á béns y ens explotan com á negres; en cambi ja 's demostrará que per medi de la literatura, sabreu dirne quatre de frescas als quidams. que, espantats devant del Estats Units y aterrats radera del manifest de Don Carlos, no saben distingir quin es el verdadero rey; si el que dona un milió de pessetas, tenintne molts, ó el que dona tot lo que té, sa vida y sa familia.... He dit.

(En Titella s' treu de sota 'l gech un drap groch y vermell, el lliga al cap del puntero y seguit dels demés deixebles se 'n van tots en correcte manifestació á casa l' senyor Bisbe y cridan: ¡Visca Cuba espanyola! Després se 'n van al Circol Arcunda y cridan mes fort que may: ¡Visca Espanya! ¡Visca 'l Rey! En aquell moment surt lo il·lustre Pelaez seguit d' un escuadró de pinços y ¡patim! ¡patim! escampan el raqueté. En Titella ha tingut llengua y en aquest moment el portan lligat com un Cristo al Govern civil).—SAID.

Establiment Tipogràfic, Casanova, 13; Barcelona.